

SELICHOT FOR THE EVE OF YOM KIPPUR

Happy are they that dwell in thy house: they will continually praise thee; for time everlasting.

Happy is the people that is thus favoured: happy is the people, whose God is the Lord.

PSALM 145

[A Psalm of] Praise by David.

I will extol thee, my God, the King, and bless thy name for ever and ever. Every day will I bless thee, and praise thy name for ever and ever. Great is the Lord, and exceedingly to be praised; and his greatness is unsearchable. One generation to another shall praise thy works, and shall declare thy mighty acts. Of the glorious splendour of thy majesty, and of thy wondrous works, will I meditate. And they shall declare the might of thy awe-inspiring deeds, and I will recount thy greatness. They shall pour forth the fame of thy abundant goodness, and shall sing of thy righteousness. The Lord is gracious and merciful, slow to anger and of great kindness. The Lord is good to all, and his mercies are over all his works. All thy works shall give thanks to thee, O Lord, and thy pious ones shall bless thee. They shall speak of thy glorious kingdom, and talk of thy might. To make known to the sons of man thy¹ mighty acts, and the glorious splendour of thy¹ kingdom. Thy kingdom is an everlasting kingdom, and thy dominion endures throughout all generations. The Lord upholds all who fall, and raises up all who are bowed down. The eyes of all wait upon thee, and thou givest them their food in its season. Thou openest thy hand, and satisfiest every living thing with favour. The Lord is righteous in all his ways, and pious in all his works. The Lord is near to all who call upon him, to all who call upon him in truth.

¹) Lit. his

סליחות לערב יום כפור

יֵאֲשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה:
 אֲשֶׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ, אֲשֶׁרֵי הָעָם שֶׁיֵּי אֱלֹהָיו:

PSALM 145

יְתַהֲלֶה לְדוֹד.

אֲרוֹמְמָךְ אֱלֹהֵי תַפְלָךְ, וְאֶבְרַכְּךָ שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
 בְּכָל-יוֹם אֶבְרַכְּךָ, וְאֶהַלְלֶה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
 גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֵלֵל מְאֹד, וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֶקֶר:
 דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ, וּגְבוּרָתֶיךָ יִגְדֹּדוּ:
 הַדָּר כְּבוֹד הוֹדְךָ, וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 וְעֲזוֹ נִזְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרָנָה:
 וְכָר רַב-טוֹבָךָ יִבְרִיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יִרְגְּנוּ:
 חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה, אֶרְךָ אַפִּים וּגְדֹל-חֶסֶד:
 טוֹב-יְהוָה לְכָל, וְרַחֲמָיו עַל-כָּל-מַעֲשָׂיו:
 יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל-מַעֲשֶׂיךָ, וְחִסְדֶּיךָ יִבְרַכְּכָה:
 כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ, וּגְבוּרָתְךָ יִדְבִּירוּ:
 לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ, וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ:
 מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל-עֲלָמִים, וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל-דוֹר וָדָר:
 סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל-הַנִּפְלִיִּים, וְזוֹקֵף לְכָל-הַכַּפּוּפִים:
 עֲיִנֵּי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ, וְאַתָּה נֹתֵן-לָהֶם אֶת-אֲכָלָם בְּעֵתוֹ:
 פֹּתֵחַ אֶת-יַדְּךָ, וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רִצּוֹן:
 צַדִּיק יְהוָה בְּכָל-דְּרָכָיו, וְחֹסֵד בְּכָל-מַעֲשָׂיו:
 קָרוֹב יְהוָה לְכָל-קֹרְאָיו, לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת:

¹) Ps. 84, 5. ²) ib. 144, 15. ³) This Psalm was incorporated into the daily prayer during the Talmudic period. According to R. Joshua b. Levi, the verse 'Happy are they that dwell in thy house' applies to the pious ones, who ponder over the greatness of God before offering their prayers in the Synagogue. v. Ber. 32b, and Tos. ib. Hence 'Ashre' is recited before the commencement of the Selichot.

He will fulfil the desire of them that revere him; he will hear their cry, and will save them. The Lord guards all who love him, and he will destroy all the wicked. *Reader*: My mouth will speak the praise of the Lord; and let all flesh bless his holy name for ever and ever. And as for us; we will bless the Lord henceforth and for evermore. Praise the Lord!

The Congregation say the following in an undertone immediately before the Reader says 'Kaddish':

And now, I pray thee, let the power of the Lord be great, as thou hast spoken, saying: Remember, O Lord, thy mercies and thy kindnesses; for they have been from of old.

Reader: Magnified and sanctified be his great name! [*Cong.*: "Amen"] in the world which he has created according to his will; and may he establish his kingdom during your life and during your days, and during the life of all the house of Israel, speedily, and at a near time; and say, *Cong. & Reader*: "Amen! May his great name be blessed for ever, and to all eternity."

Reader: Blessed and praised, glorified, exalted and extolled, honoured, adored and lauded be the name of the Holy One! *Cong. & Reader*: "Blessed be he" beyond all the blessings and hymns, praises and consolations which are uttered in the world; and say, *Cong. & Reader*: "Amen."

To thee, O Lord, belongs righteousness,¹ but to us shame of face.² How can we complain? What can we say? What can we speak? Or how can we justify ourselves?³ Let us search and examine our ways⁴ and return to thee, for thy right hand is stretched out to receive the penitent.⁵ Not with virtue, nor with (good) deeds, do we appear before thee, but like the poor and needy we knock at thy gates.⁶ We knock at thy gates,⁷ O merciful and gracious one, pray turn us not away empty from thy presence. *Reader*: From thy presence, O our King, turn us not away empty,⁸ for thou hearest prayer.

¹ i.e. thou art justified in bringing judgment upon us. v. Rashi on Dan. 9.7.
² We have but ourselves to blame because of our sins. *ibid* 9.8. ³ These four expressions refer to the four kinds of transgressions mentioned in Dan. 9.5.
⁴ i.e. whether our transgressions were committed in error or deliberately.
⁵ i.e. even those who transgressed deliberately ⁶ Answer us even as the poor and needy, who are not turned away empty handed. ⁷ The repetition of these two words implies that when we pray within the gates of our Synagogue our prayer may reach the gates of heaven. ⁸ v. note 6.

רצון-יראיו יעשה, ואת-שונאתם ישמע וישעם:
שומר יהיה את-כל-אֱהָבָיו, ואת כל-הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
Reader. תהלת יהיה יְדִבֶּר-פִּי, ויברך כל-בָּשָׂר שֶׁם קָדְשׁוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד: ¹ וְאַנְחֵנוּ וְנִבְרַךְ יְהוָה, מִעַתָּה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

The Congregation say the following in an undertone immediately before the Reader says 'Kaddish':

וְעַתָּה יִגְדֵּל-וְנָא כֹחַ אֱדֹנֵי, בְּאִשְׁרֵי דְבִרְתָּ לְאָמֵר: Num. 14.17
וְכֵן רַחֲמֶיךָ יְיָ וְחַסְדֶּיךָ, כִּי מַעֲלָם הָמָּה: Ps. 25.6

Reader. 2 יתגדל ויתקדש שְׁמֵהּ רַבָּא, [אָמֵן Cong.] בְּעֵלְמָא דִּי-בְרָא כְרַעוּתָהּ.
וְתִמְלִיךְ מְלָכוּתָהּ בְּתַיְיכֹן וּבִיּוֹמֵיכֹן, וּבְתַיְי דִּי-כָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּעֵלְמָא וּבְיוֹמֵי
קָרִיב, וְאַמְרוּ. *Cong. & Reader*. יְהוָה שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ, לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי
עָלְמָא: *Reader*. יתברך וישתבח, ויתפאר ויתרם ויתנשא, ויתחדר ויתעלה
ויתחלל, שְׁמֵהּ דִּי-קָדְשָׁא. *Cong. & Reader*. בְּרִיךְ הוּא, לְעָלְמָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא
וְשִׁירָתָא, תְּשַׁבְּחָתָא וְתִתְמָתָא, דִּי-אַמְרִין בְּעֵלְמָא, וְאַמְרוּ. *Cong. & Reader*. אָמֵן:

³ Originally compiled by
Rav Amram Gaon (821-875)
and rearranged by Rashi (1040-1105). מיוסד ע"י
רב עמרם בן ששון
ובסדר חדש ע"י רש"י דל

⁴ לָךְ יְיָ הַצְדָּקָה, וְלָנוּ בָּשֶׁת הַפְּנִים: מַה-וְתַאֲוֹנוּ, מַה-
נֵאמַר, ⁵ מַה-נִּגְדָּר וּמַה-נִּצְטָדֵק: ⁶ נִחְפָּשָׁה דְרָכֵינוּ וְנִחְלָקָהּ,
וְנִשְׁוֹבָה אֵלֶיךָ, כִּי יִמְיָךְ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׂבִים: לֹא
בְחָסֵד וְלֹא-בְמַעֲשִׂים בָּאֵנוּ לְפָנֶיךָ, כְּדָלִים וּכְרָשִׁים
דְּפָקֵנוּ דְלִתֶּיךָ: דְּלִתֶּיךָ דְּפָקֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן, נָא אַל-
תְּשִׁיבֵנוּ רִיקָם מִלְּפָנֶיךָ: *Reader*. מִלְּפָנֶיךָ מִלְּכֵנוּ רִיקָם אַל-
תְּשִׁיבֵנוּ, כִּי-אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

¹ Ps. 115, 18. ² The 'Kaddish' was probably arranged soon after the destruction of the Second Temple; it was recited at the conclusion of a Talmudic discourse, as it refers to the Messianic hope. v. Rashi on Sot. 49a, a. Tos. on Ber. 3a; Y. Ber. 9, 14a; Y. Taan. 1, 64b. There is a legend which relates that R. Akiva was ordained to teach an orphan to recite the 'Kaddish' to ensure the repose of his father's soul. Since then mourners recite it as a mark of reverence for their parents' memory. v. J. E. on 'Kaddish', p. 401, a. Elbogen's 'Tahkemoni', p. 73; a. Israel Abraham's 'Companion to the Authorised Daily Prayer Book'. ³ Hurwitz ascribes it to Rashi. v. Frumkin however, opposes his view, saying "that Rashi merely added some verses." v. Seder Rav Amram vol. 2, p. 308. (F. Ed.). ⁴ cf. Dan. 9, 7. ⁵ cf. Gen. 44, 15. ⁶ cf. Lam. 3.40.

O thou who hearest prayer, to thee shall all flesh come. All flesh shall come to worship before thee, O Lord. They shall come and worship before thee, O Lord, and glorify thy name. O come, let us worship and bend the knee; let us kneel before the Lord our Maker. Let us go to his dwelling place; let us worship at his footstool.¹ Enter his gates with thanksgiving, (and) his courts with praise; give thanks to him, bless his name. And as for us, through the abundance of thy kindness will we enter thy house; we will worship toward thy Holy Temple in reverence of thee. Behold, bless the Lord, all you servants² of the Lord, who nightly stand in the house of the Lord. Lift up your hands³ towards the sanctuary and bless the Lord. Extol the Lord our God, and worship at his footstool;⁴ for he is holy. Extol the Lord our God, and worship at his Holy Mount; for the Lord our God is holy. Worship the Lord in holy array; tremble before him, all the earth. We will bow down toward thy Holy Temple, and give thanks to thy name for thy kindness and for thy truth; for thou hast magnified thy word above all thy name.⁵ O Lord God of hosts, who is like thee, O mighty Lord? And thy faithfulness is round about thee. For who in heaven can be compared to the Lord? Who among the sons of the mighty can be likened to the Lord? For thou art great and doest wondrous things; thou alone art God. For thy kindness is great above the heavens, and thy truth reaches to the Shechakim.⁶ Great is the Lord and exceedingly to be praised; and his greatness is unsearchable. For the Lord is great and exceedingly to be praised; he is to be revered above all gods. For the Lord is a great God, and a great King above all gods. For what god is there in heaven, or on earth that can do such works, and mighty acts like thine? Who would not revere thee, O King of nations? For this is thy due; for among all the wise ones of the nations, and in all their kingdoms, there is none like thee. There is none like thee, O Lord; thou art great, and thy name is great in might. Thine is an arm with might; strong is thy hand, (and) exalted is thy right hand. Thine is the day, thine also the night; thou hast established luminary and sun. In his hand are the depths of the earth; the

1) Thus saith the Lord, the heaven is my Throne, and the earth is my footstool. v. M.D. on Is. 66.1, a. Chag. 14a. 2) i.e. the priests in the Temple. 3) i.e. utter the priestly blessings. 4) v. p. 1, note 1. 5) i.e. for God has bestowed more good upon us than he has promised. 6) According to Rabbinic interpretation there are seven heavens. "Shechakim" is the name of the third heaven. v. Chag. 12b. a. cf. prayer on p. 240.

שִׁמְעַתְּ תַפִּלָּה, עֲדִיךָ כָל-בָּשָׂר יָבֹאוּ: ^{Ps. 65.3}
^{Is. 66.23} לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ יְיָ: יָבֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי, ^{Ps. 86.9}
^{ib. 95.6} ויִכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ: בָּאוּ וְשִׁתְּחוּ וְנִכְרַעוּ. נִבְרָכָה לְפָנֶיךָ יְיָ
^{b. 132.7} עֲשֵׂנוּ: נִבְרָאָה לְמִשְׁכְּנוֹתֶיךָ, וְשִׁתְּחוּ לְהֵדֶם רִגְלֵינוּ: בָּאוּ ^{ib. 100.4}
^{ib. 5.8} שְׁעָרֶיךָ בְּתוֹרָה, חֲצֵרֹתֶיךָ בְּתִהְלָה. הוֹדוּ לוֹ בְּרָכוּ
^{ib. 134.1} שְׁמוֹ: ³ וְנִאֲנַחְנוּ, בְּרַב חֶסֶדְךָ נִבְרָא בֵּיתְךָ: וְשִׁתְּחוּ אֵל-
^{ib. 134.2} הַיֵּיכָל קְדוֹשְׁךָ בִּירְאָתְךָ: הִנֵּה בְּרָכוּ אֶת-יְיָ כָּל-עַבְדֶּיךָ
^{ib. 99.5} יְיָ, הָעַמִּידִים בְּבֵית-יְיָ בַּלֵּילוֹת: שְׁאוּ-יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ,
^{ib. 99.9} וּבְרָכוּ אֶת-יְיָ: רוּמְמוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהֵדֶם
^{ib. 96.9} רִגְלֵינוּ. קְדוֹשׁ הוּא: רוּמְמוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהֵר
^{ib. 138.2} קְדָשׁוֹ. כִּי-קְדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: הִשְׁתַּחֲוּוּ לִי בְּהִדְרַת-קֹדֶשׁ,
^{ib. 89.9} חִילוֹ מִפְּנֵי כָל-הָאָרֶץ: ³ וְשִׁתְּחוּ אֵל-הַיֵּיכָל קְדוֹשְׁךָ,
^{ib. 89.7} וְנוֹדֶה אֶת-שִׁמְךָ עַל-חֶסֶדְךָ וְעַל-אַמְתְּךָ. כִּי-הִגְדַּלְתָּ
^{ib. 86.10} עַל-כָּל-שִׁמְךָ אֲמִרְתְּךָ: יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, מִי-כְמוֹךָ
^{ib. 102.5} חֲסִין יְיָ. וְנִאֲמַנְתָּ סִבִּיבוֹתֶיךָ: כִּי מִי בִשְׁחָק יַעֲרֹךְ לִי,
^{ib. 145.3} יְדָמָה לִי בְּבִגֵּי אֱלִים: כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֶׂה נִפְלְאוֹת,
^{ib. 96.4} אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדְּךָ: כִּי-גָדֹל מֵעַל-שָׁמַיִם חֶסֶדְךָ,
^{ib. 95.3} וְעַד-שָׁחֲקִים אַמְתְּךָ: גָדוֹל יְיָ וּמִהָלָל מְאֹד, וְלִגְדָלְתוֹ
^{Deut. 3.24} אֵין חֶקֶר: כִּי גָדֹל יְיָ וּמִהָלָל מְאֹד, נוֹרָא הוּא עַל-כָּל-
^{Jer. 10.7} אֱלֹהִים: כִּי אֵל גָדֹל יְיָ, וּמִלָּךְ גָדֹל עַל-כָּל-אֱלֹהִים:
^{ib. 10.6} אֲשֶׁר מִי-אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ
^{Ps. 89.14} וְכַבֹּרֹתֶיךָ: מִי לֹא יִרְאֶה מִלָּךְ הַגּוֹיִם, כִּי לָךְ יִאֲתָה.
^{ib. 74.16} כִּי בְּכָל-חֲכָמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל-מַלְכוּתָם, מֵאֵין כְּמוֹךָ: מֵאֵין
^{ib. 95.4} כְּמוֹךָ יְיָ. גָדֹל אַתָּה, וְגָדֹל שִׁמְךָ בְּגִבּוֹרָה: לָךְ וְרוּעַ
^{ib. 95.4} עַם גְּבוּרָה. תַּעֲזוּ יְדֶךָ, תְּרוֹם יְמִינְךָ: לָךְ יוֹם, אֶף-לָךְ
^{ib. 95.4} לַיְלָה. אַתָּה הַכִּינֹתָ מְאוֹר וְשֶׁמֶשׁ: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מְחַקְרֵי-

1) Some are of the opinion that it should be "יבואו". 2) The original text is changed here from First to Second person, so as to fit in with the rest of the prayer. 3) The plural forms replace the singular of the original so as to apply to the Congregation of Israel.

heights of the mountains are his (also). Who can express the mighty acts of the Lord, or cause all his praise to be heard? Thine, O Lord, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty; for all that is in heaven and on earth (is thine); thine, O Lord, is the Kingdom, and art exalted as head above all. Thine are the heavens, thine also the earth; the world and the fullness thereof, thou hast founded them. Thou didst set all the bounds of the earth; thou didst make summer and winter. Thou didst divide the sea by thy might; thou didst shatter the heads of the sea-monsters on the waters.¹ Thou didst crush the heads of Leviatan;² thou didst give him as food for the folk of the wilderness. Thou didst cleave (open) fountain and brook; thou didst dry up mighty rivers.³ Thou rulest over the raging sea; when its waves rise, thou stillest them. Great is the Lord, and exceedingly to be praised, in the city of our God, his Holy Mountain. O Lord, God of Israel, enthroned upon the cherubim⁴, thou alone art God. God is greatly revered in the council of the holy ones, and is awe-inspiring among all that surround him. So shall the heavens praise thy wonders, O Lord; thy faithfulness also in the assembly of the holy ones. O come, let us sing to the Lord; let us acclaim the rock of our salvation. Let us approach his presence with thanksgiving, let us acclaim him with songs. Equity and justice are the foundations of thy throne; may kindness and truth precede thy presence. Let us take sweet counsel together; let us walk into the house of God with the throng. The sea is his, and he made it; and his hands formed the dry land. In his hand is the soul of every living thing, and the spirit of all human flesh. *Reader*: The soul is thine, and the body is thine;⁵ have pity on thy labour. The soul and body are thine, O Lord, grant (our request) for thy name's sake. We have come depending on thy name, O Lord! Grant (our request) for thy name's sake. Even for the glory of thy name; for the merciful and gracious God is thy name. So for thy name's sake, O Lord, forgive our iniquity, for it is great.⁶

Cong. & Reader: Forgive us, O our Father, for in the greatness of our folly we have erred; pardon us, O our King, for many are our iniquities.

¹) When they crossed the Red Sea. ²) This expression refers to Pharaoh and his captains. ³) When the Israelites crossed the Jordan. ⁴) i.e. Angels; according to the Midrash (Ex. R. 25.18.) the 'Cherubim' had the faces of children. ⁵) Lit. thy doing. ⁶) i.e. for thy mercy is great.

אָרֶץ, וְתוֹעֲפּוֹת הָרִים לוֹ: מִי יִמְלֹל גְּבוּרֹת יְיָ, לְשִׁמִּיעַ Ps. 106.2
כָּל-תְּהִלָּתוֹ: לֵךְ יְיָ הַגְדֵּלָה וְהַגְבוּרָה, וְהַתְפָּאֶרֶת וְהַנִּצָּחַת I Chron. 29.11
וְהַהוֹד, כִּי-כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. לֵךְ יְיָ הַמְמַלְכָה,
וְהַמְתַּנְשֵׂא לְכָל: וְלִרְאֵשׁ: לֵךְ שָׁמַיִם, אֶף-לֵךְ אָרֶץ. תִּבְל Ps. 89.12
וּמְלֹאָה אֹתָהּ יִסְדָּתָם: אֹתָהּ הִצְבֵּת כָּל-גְּבוּלוֹת אָרֶץ. ib. 74.17
קִיץ וְחֹרֶף, אֹתָהּ יִצְרָתָם: אֹתָהּ פּוֹרַרְתָּ בְּעֹזָךְ יָם, שְׁבַרְתָּ ib. 74.13
רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמַּיִם: אֹתָהּ רִצְצָתָ רָאשֵׁי לִוְיָתָן, ib. 74.14
תַּחֲנוּנוֹ מֵאֲכָל לֶעָם לְצִיִּים: אֹתָהּ בִּקְעָתָ מַעַיִן וַנְּחַל, אֹתָהּ ib. 74.15
הוֹבִשָּׁתָ נְהָרוֹת אֵיתָן: אֹתָהּ מוֹשַׁל בְּגָאוֹת הַיָּם, בְּשׂוּא ib. 89.10
נָגְיוֹ אֹתָהּ תִּשְׁבַּחֲהֶם: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֵלָל מְאֹד, בְּעֵיר אֱלֹהֵינוּ ib. 48.2
הִרְקֵדְשׁוּ: יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֵשֶׁב הַכְרָבִים, אֹתָהּ-הוּא 2 Kings 19.15
הָאֱלֹהִים לְבִדְדָה: אֵל נֶעְרָץ בְּסוּד-קְדוּשִׁים רַבָּה, וְנוֹרָא Ps. 89.8
עַל-כָּל-סִבִּיבָיו: וַיּוֹדוּ שָׁמַיִם פִּלְאָף יְיָ, אֶף-אַמּוֹנִתָהּ ib. 89.6
בִּקְהֵל קְדָשִׁים: לְכוּ נִרְנְנָה לְיְיָ, נִרְעֵצָה לְצִוֹר יִשְׁעֵנוּ: ib. 95.1
נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה, בְּזִמְרוֹת נִרְיֵעַ לוֹ: צִדִּיק וּמִשְׁפָּט ib. 95.2
מִכּוֹן בְּסֻאָה, חֹסֵד וְאַמֶּת יִקְדָּמוּ פָּנֵיהֶ: אֲשֶׁר יִחַדוּ ib. 89.15
נִמְתִּיק סוּד, בְּבֵית אֱלֹהִים נִהְלָךְ בְּרָגֶשׁ: אֲשֶׁר-לוֹ הַיָּם ib. 95.5
וְהוּא עֹשֶׂהוּ, וַיִּבְשֶׁת יָדָיו יָצְרוּ: אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל-חַי, Job 12.10
וְרִיחַ כָּל-בֶּשֶׂר-אִישׁ: *Reader*. תִּנְשָׁמָה לֵךְ, וְהַגּוֹף פִּעֻלָּה.
חֹסֶה עַל-עַמְלָה: הִנְשָׁמָה לֵךְ, וְהַגּוֹף שָׁלֵם. יְיָ, עֲשֵׂה
לְמַעַן שְׁמֶךָ: אֲתָאֲנוּ עַל שְׁמֶךָ. יְיָ, עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ:
בְּעָבוֹר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, כִּי אֵל רַחוּם וְחַנוּן שְׁמֶךָ: ¹ לְמַעַן- Ps. 25.11
שְׁמֶךָ יְיָ. וְסִלַּחְתָּ לְעֹנֵנוּ, כִּי רַב-הוּא:

Cong. & Reader. סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ, כִּי בָרַב אֲנִלְתָּנוּ שְׁגִינוּ.

מַחֲלֵ-לָנוּ מִלִּפְנֵי, כִּי רַבּוֹ עֹנֵינוּ:

¹) v. p. 7, note 3.

O Lord, if judgment should be (pronounced) with strictness; if (man's) work should be searched with scrutiny, no man would be righteous before thee. Thou findest fault with thy heavenly hosts; even thy angels thou chargest with folly; how much more so (wilt thou find blame in man) who drinks iniquity like water. We have neither merit nor righteousness; we are all full of sin and wickedness. O thou who art good, enter not into judgment with us. May thy compassion be stirred towards us; regard us according to thy abundant mercy, and not according to our evil deeds. Our backslidings are too numerous to be counted, there are no offerings of a sweet savour; O grant forgiveness for iniquities. We depend not on our righteousness, being polluted with transgression and iniquity; we address supplications that we may experience thy righteousness. Measure not strictly¹ our paths, for our end is to be food for the worm and maggot, and our years are vanity and nothingness. O turn, and repent thee of this evil; this is thy way, to show mercy even to those who deserve it not; in thy abundant mercy have pity on us. Thy ways didst thou make known to the meek (Moses), that he may teach them (to us); thou didst acquaint him with the order of the Thirteen Attributes, and didst assure him, that they should never return empty.² *Reader:* With them we have ordered our supplication before thee; hearken to the cry of those who supplicate thee, and turn us not empty from thy presence.

By Zevadyah
(870).

(לד) שלישיה ע"מ א"ב
ע"י זבדיה-חזק

אָדון, דין אַם-יִדְקֶדֶק. בְּחֶקֶר פֶּעַל אַם-יִבְדֶּק. גָּבֵר לְפָנֶיךָ
לֹא-יִצְדָּק: דָּפִי תַתֵּן בְּצָבָא מַעֲלָה. הֵן בְּמַלְאָכֶיךָ תִּשִּׁים
תִּהְיֶה. וְאַף שׁוֹתָה כַּמִּים עוֹלָה: זְכוּת וְצִדְקָה אֵין בָּנוּ. חֲטָא
וְרָשָׁע כָּלָנוּ. טוֹב, אֶל-תִּבָּא בְּמִשְׁפָּט עִמָּנוּ: יְהִמוּ מַעֲיָה עָלֵינוּ.
כָּרַב רַחֲמֶיךָ פָּנָה אֵלֵינוּ. לִבִּלְתִּי כָרַע מַעֲלָלֵינוּ: מְשׁוּבוֹתֵינוּ
רַבּוּ מִלְּמִנּוֹת. נִיחָחִים אֵין וְקָרְבָּנוֹת. סְלִיחָה מֵצֵא לַעֲוֹנוֹת:
עַל-צִדְקוֹתֵינוּ אֵין אָנוּ סְמוּכִים. פֶּשַׁע וְעוֹן מְלַכְלָכִים. צִדְקָה
מֵצֵא לְתַחַן עוֹרְכִים: קוֹ אֶל-תִּמְתַּח בְּאוֹרְחוֹתֵינוּ. רַמָּה וְתוֹלַעַה
אַחֲרֵיתָנוּ. שׁוּא וְהֶבֶל שְׁנוֹתֵינוּ: תָּשׁוּב עַל-הִרְעָה תִּנָּחֵם. זֶה-
דִּרְכְּךָ חֲנֻם מִרַחֵם. בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָלֵינוּ רַחֵם: דִּרְכֶּיךָ
הוֹדַעְתָּ לְעֵצוֹ לְהוֹרוֹת. יִדְעָתוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה סְדוּרוֹת. הִבְטַחְתּוֹ
שְׁאֵינָן רִיקָם חוֹזְרוֹת: *Reader.* חֲנוּן בָּם סִדְרָנוּ לְפָנֶיךָ. זַעַק קִשָּׁב
מִמֶּתְחַנְנֶיךָ. וְאַל-תִּשְׁיָבֵנוּ רִיקָם מִלְּפָנֶיךָ:

THE THIRTEEN ATTRIBUTES

God, Sovereign who sits on a throne of mercy, acting with unbounded grace, forgiving the sins of Your people, one by one, as each comes before You, generously forgiving sinners and pardoning transgressors, acting charitably with every living thing: do not repay them for their misdeeds.

God, You taught us how to recite the Thirteen Attributes of Your name; remember the promise implied in these Thirteen Attributes, which You first revealed to Moses, the humble one, as it is written: God descended in a cloud and stood beside him, and he called the name ADONAI:

And ADONAI passed before him and called:

ADONAI, ADONAI, God, merciful and compassionate, patient, abounding in love and faithfulness, assuring love for thousands of generations, forgiving iniquity, transgression, and sin, and granting pardon.

Adonai, Adonai, El rahum v'hannun, erekh appayim v'rav hesed ve-emet. Notzeir hesed la-alafim, nosei avon va-fesha v'hatta-ah v'nakkeih.

Forgive our transgressions and our sins; claim us for Your own.

Some customarily strike their heart when asking God to forgive and pardon:

Forgive us, our creator, for we have sinned; pardon us, our Sovereign, for we have transgressed—for You, ADONAI, are kind and forgiving; You act generously to all who call on You.

אל, מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, מְתַנְהֵג בְּחַסְדֵּי־דוּת, מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ, מַעֲבִיר רָאשׁוֹן וְרָאשׁוֹן, מְרַבֶּה מְחִילָה לַחַטָּאִים, וְסִלִּיחָה לְפֹשְׁעִים, עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל־בָּשָׂר וָרוּחַ, לֹא כִרְעָתָם תִּגְמֹל.

אל, הוֹרִיתָ לָנוּ לֹאמַר שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה, זְכָר־לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה, כָּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לָעָנֹו מִקֶּדֶם, כָּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וַיֵּרֶד יְהוָה בָּעָנָן, וַיִּתְּצֵב עִמּוֹ שָׁם, וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה.

וַיַּעֲבֵר יְהוָה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא:

יְהוָה יְהוָה, אֵל רַחוּם וְחַנוּן, אֶרֶךְ אַפַּיִם, וְרַב־חֶסֶד וְאֱמֶת. נֹצֵר חֶסֶד לְאַלְפִים, נֹשֵׂא עוֹן וּפֹשֵׁעַ וְחַטָּאָה, וְנִקָּה.

וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵינוּ וּלְחַטֹּאתֵינוּ וְנַחֲלִתָנוּ.

Some customarily strike their heart when asking God to forgive and pardon:

סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חַטָּאֵנוּ, מַחֵל לָנוּ מִלִּפְנֵינוּ כִּי פִשְׁעֵנוּ, כִּי אַתָּה אֱדֹנֵי טוֹב וְסִלַּח, וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קוֹרְאֶיךָ.

by the Reader and repeated by the Congregation.

A PRAYER

wait, it is thou, O Lord, our God, who wilt answer.

Our God and God of our fathers

sinned.

"We have trespassed" till "we have led others astray."

faithfully, but we have acted wickedly.

¹ We did not appreciate his good judgments.

סליחות ליום ראשון

The following verses till "בכלות כחו אל חזונו" are chanted by the Reader and repeated by the Congregation.

תַּפְּלָה.

1 שָׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, חוּס וּרְחַם עָלֵינוּ. וְקִבֵּל
 Lam. 5.21 בְּרַחֲמִים וּבִרְצוֹן אֶת־תַּפְּלָתֵנוּ; הַשִּׁיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְשׁוּבָה,
 Ps. 51.13 חֲדַשׁ יָמֵינוּ כְּקֵדָם: 2 אֶל־נַשְׁלִיכֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ, וְרוּחַ קְדוֹשְׁךָ
 ib. 71.9 אֶל־תִּקַּח מִמֶּנּוּ: 2 אֶל־תַּשְׁלִיכֵנוּ לַעֲתָ וְזָקָה, בְּכָלוֹת כֹּחֵנוּ
 ib. 38.22 אֶל־תַּעֲזֹבֵנוּ: 2 אֶל־תַּעֲזֹבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, אֶל־תִּרְחַק מִמֶּנּוּ:
 2 ib. 86.17 עֲשֵׂה־עֲמָנוּ אוֹת לְמוֹבָה, וְיֵרָאוּ שְׁנֵאֵינוּ וְיִבָּשׂוּ. כִּי־אַתָּה
 ib. 5.2 יְיָ עֲזָרְתָנוּ וְנִחַמְתָּנוּ: 2 אֲמָרֵנוּ הַאֲזִינָה אֵלֵינוּ, הִינֵה הִגִּיעָנוּ:
 2 ib. 19.15 יְהִי לְרִצּוֹן אֲמָרֵי־פִינוּ, וְהִגִּיז לִבֵּנוּ לִפְנֶיךָ. יְיָ צוּרֵנוּ
 ib. 38.17 וְגֹאֲלֵנוּ: 2 כִּי־לֵךְ יְיָ הוֹחֵלֵנוּ, אַתָּה תַּעֲנֶה אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

תָּבֹא לְפָנַי תִּפְלְתָנוּ, וְאֵל תִּתְעַלֵּם מִתַּחַתָּנוּ. שְׂאִין אָנוּ עֲנִי
פְּנִים וְקוֹשֵׁי עֲרָף, לוֹמֵר לְפָנַי יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי אֲבוֹתֵינוּ,
צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חַטָּאוּ. אֲבָל אֲנַחְנוּ (וְאֲבוֹתֵינוּ) חַטָּאוּ:

⁴ It is customary to beat gently on the left side of the chest after each word from "אשמנו" till "תתענו".

חדר
ע"ס א"ב

וּמִשְׁפָּטֵיךָ הַטּוֹבִים, וְלֹא שׁוֹה לָנוּ: וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל־הַבָּא עֲלֵינוּ. כִּי־אִמַּת עֲשִׂיתָ, וְאַנְחֵנוּ הִרְשַׁעְנוּ:

¹) This prayer was probably compiled in the 16th century, as it is not found in the early copies of the Selichot. ²) v. p. 7, note 3. ³) According to the "שליח" this "Selichah" was already recited during the Talmudic period. In Yoma, 87b, "אבל אנהו חטאנו" is applied to אשמנו, which was the response of the congregation to אורא תבא לפניך, etc., v. Seder Rav Amram, vol. 2, p. 339 (F. Ed.). ⁴) The heart and the eyes are the two agents of sin, (v. Ber. Y. 3b, Num. R. s. 17) viz. the hand beats the heart implying, "Thou hast caused me to sin." (cf. Ein Yoseph on Y.K.K.). ⁵) The words אשמנו, ודנו are found in Saadyah's Siddur. Rashi states that in the middle ages the small ידיו was synonymous with the אשמנו, prayer, v. Siddur Rashi, p. 96, a. Elbogen's תולדות התפלה והעבודה ובישרא"ל, p. 104.

A SUPPLICATION

1 O Guardian of Israel, guard the remnant of Israel, and let not Israel perish, who say, "Hear, O Israel."

O Guardian of a unique people, guard the remnant of a unique people, and let not a unique people perish, who proclaim the unity of thy name, saying, "The Lord our God, the Lord is One."

O Guardian of a holy people, guard the remnant of a holy people, and let not a holy people perish, who thrice repeat the three-fold sanctification to the Holy One.

O thou who art propitiated by prayers for mercy, and conciliated by supplications, be thou propitious and conciliated to an afflicted generation; for there is none to help.²

Our Father, Our King, be gracious to us and answer us, for we have no (good) deeds of our own; deal charitably and kindly with us and save us.

³ As for us, we know not what to do, but our eyes are upon thee. Remember, O Lord, thy mercies and thy kindnesses, for they have been from of old. Let thy kindness, O Lord, be upon us, according even as we hope for thee. Remember not against us our former iniquities; let thy compassions come speedily to meet us; for we are brought very low. Be gracious to us, O Lord, be gracious to us; for we are exceedingly sated with contempt. In wrath remember to be merciful. For he knows our nature;⁴ he remembers that we are dust. *Reader*: Help us, O God of our salvation, for the sake of thy glorious name; and deliver us, and grant atonement for our sins, for thy name's sake.

The Reader says Kaddish

Magnified and sanctified be his great name! [*Cong.*: "Amen"] in the world which he has created according to his will; and may he establish his kingdom during your life and during your days, and during the life of all the house of Israel, speedily and at a near time; and say, *Cong. & Reader*: "Amen! May his great name be blessed for ever and to all eternity."

Reader: Blessed and praised, glorified, exalted and extolled, honoured, adored and lauded be the name of the Holy One! *Cong. & Reader*: "Blessed be he" beyond all blessings and hymns, praises and consolations which are uttered in the world; and say, *Cong. & Reader*: "Amen."

Cong.: Accept our prayer in mercy and in favour.

Reader: May the prayers and supplications of all Israel be accepted by their Father who is in heaven; and say, *Cong. & Reader*: "Amen."

Cong.: Let the name of the Lord be blessed, from this time forth and for evermore.

Reader: May there be abundant peace from heaven, and (a good) life for us and for all Israel; and say, *Cong. & Reader*: "Amen."

Cong.: My help is from the Lord, who made heaven and earth.

Reader: He who makes peace in his high places, may he make peace for us and for all Israel; and say, *Cong. & Reader*: "Amen."

When Selichot are said at midnight, conclude with "It is our duty" p. 399

¹ These beautiful lines are a plea for the love and mercy of God, that Israel who proclaims the unity and holiness of God throughout the ages, be saved from destruction, as Israel has no other helper. v. H. Siddur, p. 185. ² cf. prayer on p. 8. ³ Originally, this prayer was read by the Congregation in response to the previous paragraph, "O Guardian of Israel," "closing the "Supplication" v. H. Siddur, p. 187. ⁴ Lit. our frame.

תחנון

1 שומר ישראל. שמר שארית ישראל. ואל-יאבד ישראל. האומרים שמע ישראל:

שומר גוי אחד. שמר שארית עם אחד. ואל-יאבד גוי אחד. המיוחדים שמה. ה' אלהינו ה' אחד:

שומר גוי קדוש. שמר שארית עם קדוש. ואל-יאבד גוי קדוש. המשלשים בקדוש קדשות לקדוש:

מתרצה ברחמים ומתפייס בתחנונים, התרצה והתפייס לדור עמי, כִּי-אין עוזר:

2 אבינו מלכנו, חנונו וחנונו, כִּי-אין בנו מעשים. עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו:

⁴ By Amittai (780-850).

ע"י [אמתי]

ואנחנו לא נדע מה-נעשה, כִּי עליה עינינו: זכר רחמיה ה' וחסדיה, כִּי מעולם תמה: ה' חסדך ה' עלינו, באשר יחלנו לך: אל תזכר לנו עוונות ראשונים, מהר יקדמונו רחמיה, כִּי דלנו מאד:

חנונו ה' חנונו, כִּי-רב שקענו בו: בלנו רחם תפוס: כִּי-הוא נדע יארגנו, זכור כִּי-עפר אנחנו: *Reader*. עזרנו אלהי ישיענו, על-דבר כבוד שמך. הציילנו, בפר על-חטאתינו, למצן שמך:

חנונו ה' חנונו, כִּי-רב שקענו בו: בלנו רחם תפוס: כִּי-הוא נדע יארגנו, זכור כִּי-עפר אנחנו: *Reader*. עזרנו אלהי ישיענו, על-דבר כבוד שמך. הציילנו, בפר על-חטאתינו, למצן שמך:

Reader. יתגדל ויתקדש שמה רבא, *Cong.* אמן בעלמא די-ברא ברעיותה. וימליך מלכותה בנחיצות ובימיכות, ובחיי די-כל-בית ישראל, בעגלא ובזמן קריב, ואמר *Cong. & Reader*. אמן, יהא שמה רבא מברך, לעלם ולעלמי עלמא.

Reader. יתברך והשתבח, והתפאר והתרים והתנשא, והתעלה והתהלל, שמה די-קדשא. *Cong. & Reader*. ברין הוא, לעלא מן-כל-ברכתא ושירתא, תשבחתא ונחמתא, די-אמירן בעלמא, ואמר *Cong. & Reader*. אמן

Cong. קבל ברחמים ובכבוד את תפלתנו: *Reader*. תתקבל צלותהו ובועתהו די-כל-ישראל, קדם אבוהו די בשמיא.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן: *Cong.* יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם:

Reader. יהא שלמא רבא מן-שמיא, ונחיים (טובים) עלינו ועל-כל-ישראל. ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ: *Reader*. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן: *Cong.* עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל. ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ: *Reader*. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן: *Cong.* עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל. ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ: *Reader*. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן: *Cong.* עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן:

Cong. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

Reader. עשה שלום במרומי, הוא יעשה שלום, עלינו ועל-כל-ישראל.

ואמר *Cong. & Reader*. אמן: